

ОСОБИСТІТЬ А. С. МАКАРЕНКА В ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ

А. С. Макаренко – геніальний педагог, відомий тим, що організував і очолив колонії для неповнолітніх порушників і безпритульних дітей. До А. С. Макаренка приходили діти, які настільки вже були зіпсовані, що не могли жити в нормальному суспільстві: злодії, хулігани, дівчатка-проститутки. Батьки привозили своїх дітей, коли вже самі не могли з ними впоратися. А Антон Макаренко – міг. Він досяг такої майстерності у вихованні дітей, що міг з упевненістю сказати: “Виховання – легка справа”.

На території колишнього СРСР А. С. Макаренко визнаний педагог, але погляди зарубіжних учених у цьому плані дещо розбігаються.

Більшість західних педагогів вважають А. С. Макаренка гуманістом. Так, Л. Фрезе і Е. Хаймпель відзначають, що в будь-якому з його творів відчувається гуманістичний педагогічний фон. На думку Х. Віттіга, А. С. Макаренко – художник у двоякому значенні. Він володіє мистецтвом виховання в прямому сенсі цього слова, і одночасно він – письменник, який уміє кількома штрихами пластично показати індивідуальність своїх вихованців. Йому притаманні здатність майстерного управління людиною і зразкова організація молодіжного колективу.

Ряд фахівців, які не визнають гуманності виховної системи Антона Семеновича, вважають, що “гуманізм А. С. Макаренка мав місце всупереч його колективізму”. В. Зюнкель вважає політичне виховання у А. С. Макаренка камуфляжним, оскільки не допускає щире прийняття ним “тоталітарних” цілей комуністичного виховання.

Були серед західних дослідників і такі, хто однозначно вважав А. С. Макаренка “диктатором”, “нелюдським” типом. Це, як правило, люди, які працювали над цією темою в 1950-ті рр. і що вирізнялися упередженістю поглядів, вкрай поверховим знанням праць і досвіду радянського педагога, або були частиною “відкритої атаки на принципові засади радянської педагогіки” (Г. Мебус, М. Ланге та ін.). Деякі саме внаслідок зв'язку теоретико-методологічних основ педагогіки А. С. Макаренка з марксизмом надзвичайно несхвально ставляться до його системи виховання, приписуючи їй придушення особистості, відсутність свободи і таке інше. Іншу позицію займають західні католики, які засуджували атеїзм А. С. Макаренка. На їх думку, мета виховання повинна полягати у створенні “особистості, що діє згідно волі Бога”. Тому вони критикують макаренківську мету виховання, яку вони формулюють як “людину праці, що втратила свою свободу” (Е. Файфель). На думку Е. Файфеля, не можна привести особистість до “самовизначення, автономії і свободи”, якщо у вихованні немає

“одкровення з Богом”. Але, з іншого боку, католик В. Настайнчік визнає, що “прикметною ознакою самостійності Макарєнка є атеїстичний гуманізм”.

Продовжувати цей список можна ще дуже довго, оскільки суперечки точаться й досі. Не можна однозначно визначити особистість А. С. Макарєнка, не можна однозначно віднести його діяльність до певного виду. Зараз уже не важливо, ким був А. С. Макарєнко, важливо те, що він зробив тоді, коли з покинутих, занедбаних дітей виховував людей і справжніх членів суспільства.

Список використаної літератури

1. Дічек Н. П. А. Макарєнко і світ: аналіз англомовних студій : Моногр. / Н. П. Дічек; Ін-т педагогіки АПН України. – К. : Наук. світ, 2005. – 303 с.
2. Педагогическая система А. С. Макарєнко [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.psychologos.ru/articles/view/pedagogicheskaya_sistema_a.s.makarenko.
3. Педагогические идеи А. С. Макарєнко за рубежом [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus_readme.php?subaction=showfull&id=1193317577&archive=1196815145&start_from=&ucat=&.